

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

ERAELU KAITSE JA RIIGI LÄBIPAISTVUSE EEST

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/18/2759

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peainspektor Elve Adamson
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	17.10.2018 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	07.09.2018
Teabevaldaja	Sotsiaalministeerium adress: Suur-Ameerika 1, Tallinn e-posti address: info@sm.ee
Teabevaldaja vastutava isik	Kantsler
Vaide esitaja (teabenõudja)	Eraisik e-posti address: xxxxx.xxxxx@gmail.com

RESOLUTSIOON:

avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punktide 3 ja 7, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lõike 3 alusel

1) teen vaideotsuse rahuldada vaie

2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

- Vaadata uuesti läbi vaide esitaja 30.08.2018 esitatud teabenõue ning selgitada välja, millisele osale teabest kehtib juurdepääsupiirang ja väljastada see osa teabest/dokumendist, millele piirang ei laiene. Teabe osas, mis jäetakse väljastamata, tuleb täiendavalt keeldumist põhjendada (kuidas isikustamata kujul andmete väljastamisel oleks isik tuvastatav).

3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 29.10.2018.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kuivõrd käesoleva otsusega rahuldati vaie täielikult, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda Tallinna halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus

Väike-Ameerika 19 / 10129 Tallinn / 627 4135 / info@aki.ee / www.aki.ee
Registrikood 70004235

menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Riigiasutus saab käesoleva haldusakti vaidlustada vaidega Andmekaitse Inspektsiooni peadirektorile või Vabariigi Valitsuse seaduse §-s 101 toodud korras.

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspektsiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspektsioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 30.08.2018 esitas vaide esitaja Sotsiaalministeeriumile teabenõude, milles palus Sotsiaalministeeriumil väljastada kõik haldusaktid, millega on ministeeriumi ametnikele määratud erinevaid distsiplinaarkaristusi.
2. Sotsiaalministeerium vastas vaide esitajale 06.09.2018 ja keeldus soovitud dokumentide väljastamisest põhjendades, et AvTS § 36 lg 1 p 12 kohustab avalikustama ainult kehtivaid otsuseid ja karistusi ning 05.09.2018 seisuga pole ühelgi ministeeriumi ametnikul kehtivat distsiplinaarkaristust.
3. Vaide esitaja eeltooduga ei nõustunud ja esitas Andmekaitse Inspektsioonile vaide

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

1. *Vaide esitaja esitas 30.08.2018 Sotsiaalministeeriumile teabenõude, milles palus Sotsiaalministeeriumil väljastada kõik haldusaktid, millega on ministeeriumi ametnikele määratud erinevaid distsiplinaarkaristusi.*
2. *Sotsiaalministeerium vastas vaide esitajale 06.09.2018 ja keeldus antud dokumentide väljastamisest, sest Sotsiaalministeeriumi arvates kohustab avaliku teabe seaduse § 36 lg 1 p 12 avalikustama ainult kehtivaid otsuseid ja karistusi ning 05.09.2018 seisuga polnud ühelgi ministeeriumi ametnikul kehtivat distsiplinaarkaristust.*
3. *Vaide esitaja leiab, et Sotsiaalministeerium on ebaseaduslikult keeldunud distsiplinaarkaristuste määramise haldusaktide väljastamisest.*
4. *Vaide esitaja leiab, et Sotsiaalministeerium on rikkunud oma tegevusega avaliku teabe seaduses sätestatud nõudeid ja seda järgnevatel põhjustel:*
 - a) *Avaliku teabe seaduse § 3 lg 1 kohaselt on avalik teave, mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Sama seaduse § 3 lg 2 kohaselt võib avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras.*
 - b) *Avaliku teabe seaduse § 5 lg 1 p 1 kohaselt on teabevaldajaks ka riigiasutus. Sotsiaalministeerium on seega teabevaldajaks avaliku teabe seaduse § 5 lg 1 p 1 mõistes, kellele laienevad teabevaldaja kohustused kogu tema valduses oleva teabe osas. Teabevaldaja kohustused on sätestatud avaliku teabe seaduse § 9 lg 1 ja 2.*
 - c) *Sotsiaalministeerium leidis 06.09.2018 vaide esitajale saadetud vastuses, et avaliku teabe seaduse § 36 lg 1 p 12 kohustab avalikustama teabenõude korras üksnes kehtivaid distsiplinaarkaristusi käsitlevaid haldusakte. Vaide esitaja ei nõustu teabevaldaja sellise seisukohaga. Avaliku teabe seaduse § 36 lg 1 p 12 kohaselt ei tohi riigiasutusest teabevaldaja asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks tunnistada distsiplinaarkorras tehtud jõustunud ettekirjutusi või antud akte ning andmeid kehtivate karistuste kohta.*

Antud sätte sisust ega mõttest ei tulene, et juhul kui distsiplinaarkaristus ei ole enam kehtiv, et siis ei tuleks ka teabenõude korras distsiplinaarkaristuse määramist käsitlevaid haldusakte

väljastada. Teabevaldaja ei saa ka pärast distsiplinaarkaristuse kustumist tunnistada distsiplinaarkaristuse määramise haldusakte asutusesiseseks kasutamiseks ettenähtud teabeks, sest see on vastuolus avaliku teabe seaduse § 36 lg 1 p 12 tuleneva keeluga.

Seega tulenevalt avaliku teabe seaduse § 38 lg-st 2 tuli teabevaldajal välja selgitada, et missuguses ulatuses sisaldavad distsiplinaarkaristuse määramist käsitlevad haldusaktid juurdepääsupiiranguga andmeid ning väljastada dokumendid ulatuses, millele juurdepääsupiirangud ei laiene. Teabevaldaja pole välja selgitanud, et missuguses ulatuses antud dokumendid juurdepääsupiirangutega teavet sisaldavad ja samuti pole ta ka väljastanud vaide esitajale dokumente ulatuses, millele juurdepääsupiirangud ei laiene.

d) Sotsiaalministeerium väitis vaide esitajale 06.09.2018 saadetud vastuses muuhulgas järgmist: AvTS ei kehti teabe juurdepääsupiirangute, juurdepääsu eritingimuste, korra ja viiside osas, juhul kui need on eriseaduses või välislepingus sätestatud teisiti (AvTS § 2 lg 2 p 4). ATS § 70 määratleb karistuste liigid. Vaide esitaja ei nõustu teabevaldaja sellise seisukohaga nagu oleks avaliku teenistuse seaduses teabe avalikustamise tingimused sätestatud teisiti. Avaliku teenistuse seadus ei reguleeri üldse distsiplinaarkaristuse määramise haldusaktide avalikustamist, mistõttu kuulub kohaldamisele avaliku teabe seaduses sätestatu. Teabevalda pole avaliku teabe seaduses sätestatud nõudeid järginud.

e) Sotsiaalministeerium väitis vaide esitajale 06.09.2018 saadetud vastuses muuhulgas järgmist:

Juhul kui te soovite distsiplinaarkaristuste määramisega seonduvaid andmeid üldistatult, andke palun teada, millised konkreetsed andmed Teile huvi pakuvad. Üldistatud kujul andmeid väljastades saame olla veendunud, et väljastatav teave ei ole ühelgi juhul konkreetse isikuga seostatav ja tagatud on eraelu puutumatus.

Vaide esitajale jääb arusaamatuks, et mida peab Sotsiaalministeerium silmas üldistatud andmete all. Seda enam, et Sotsiaalministeerium on leidnud, et distsiplinaarkaristuste määramise haldusakte ei ole võimalik väljastada ulatuses, millele juurdepääsupiirangud ei laiene, sest terved dokumendid on juurdepääsupiirangutega teave, kuna ühelgi ministeeriumi ametnikul 05.09.2018 seisuga kehtivat distsiplinaarkaristust ei ole. Vaide esitaja leiab seega, et Sotsiaalministeerium on rikkunud avaliku teabe seaduse § 15 lg 1 ja 2 sätestatud nõudeid, kuna pole selgitanud vaide esitajale piisavalt arusaadavalt, et mida peetakse silmas üldistatud andmete all ja missuguseid üldistatud andmeid on võimalik vaide esitajal Sotsiaalministeeriumilt küsida.

Vaide esitaja palub:

1. Andmekaitse Inspeksioonil alustada menetlust Sotsiaalministeeriumi tegevuse õiguspärasuse kontrollimiseks, et selgitada välja, kas Sotsiaalministeerium on järginud vaide esitaja 30.08.2018 teabenõude menetlemisel avaliku teabe seaduses sätestatud nõudeid.
2. Teha kindlaks Sotsiaalministeeriumi tegevuse õigusvastasus vaide esitaja 30.08.2018 teabenõude täitmisest keeldumise osas.
3. Teha Sotsiaalministeeriumile ettekirjutus, millega kohustada teda väljastama vaide esitajale kõiki haldusakte, millega on ministeeriumi ametnikele määratud erinevaid distsiplinaarkaristusi, ulatuses, millele juurdepääsupiirangud ei laiene.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vastame Teile 14.09.2018 kirjas nr 2.1.-3/18/2759 esitatud küsimustele nende esitamise järjekorras.

1. Kui kaua säilitatakse haldusakte distsiplinaarkaristuste määramise kohta?

Kantsleri 2016. aasta 4. jaanuari käskkirja „Sotsiaalministeeriumi dokumentide loetelu kinnitamine“ alusel on „tasustamise ja karistuste määramise käskkirjadele“ kehtestatud 7-aastane säilitustähtaeg. Nimetatud sarja dokumentidele on kehtestatud juurdepääsupiirang AvTS § 35 lg 1 p-d 11 ja 12 isikuandmete osas.

2. Kas ministeeriumil on vaide esitaja poolt soovitud dokumendid olemas? Haldusaktid, millega on Sotsiaalministeeriumi ametnikele määratud distsiplinaarkaristusi on olemas.

3. Juhul kui on, siis kui palju on selliseid dokumente? Perioodil 2011-2018 on distsiplinaarkaristusi määratud neljal korral.

4. Juhul kui on olemas, siis mille alusel on neile haldusaktidele kehtestatud juurdepääsupiirangud?

Teabenõude esitaja küsis andmeid tuginedes AvTS § 36 lg 1 p-le 12. Osundatud sätte kohaselt ei tohi teabevaldaja asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks tunnistada mh distsiplinaarkorras tehtud jõustunud ettekirjutusi või antud akte ning andmeid kehtivate karistuste kohta.

Teabenõudes palutud aktidel ei ole enam õigusjõudu. Haldusakt kehtib kuni kehtetuks tunnistamiseni, kehtivusaja lõppemiseni, haldusaktiga antud õiguse lõpliku realiseerimiseni või kohustuse täitmiseni, kui seadus ei sätesta teisiti (HMS § 61 lg 2). Õiguslikke tagajärgi loob ja täitmiseks on kohustuslik ainult kehtiv haldusakt (HMS § 60 lg 1). Konkreetsel juhul on haldusaktid, millega distsiplinaarkaristused määrati oma kehtivuse kaotanud ATS § 79 lg 2 alusel, see tähendab, et isikut ei loeta enam karistatuks.

Teabevaldaja keeldub teabenõuet täitmast kui taotletava teabe suhtes kehtivad juurdepääsupiirangud ja teabenõudjal ei ole taotletavale teabele juurdepääsuõigust (AvTS § 23 lg 1 p 1). Konkreetsel juhul leidis Sotsiaalministeerium, et juurdepääsupiirangu aluseks on AvTS § 35 lg 1 p 12, mille kohaselt on teabevaldaja kohustatud tunnistama asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks teabe, mis sisaldab isikuandmeid, kui sellisele teabele juurdepääsu võimaldamine kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumatus. Ka Andmekaitse Inspeksioon on oma varasemas vaideotsuses nr 2.1-3/14/839 leidnud, et „teave võimalike kustunud distsiplinaarkaristuste kohta ning hariduskäigu kohta tervikuna ei ole avalik teave ja selle väljastamine võib kahjustada inimese eraelu puutumatus“.

Juurdepääsupiiranguga teabe väljastamata jätmisel peab teabevaldaja arvestama AvTS § 23 lg 3 sätestatud põhjendamiskohustusega. Sotsiaalministeerium põhjendas teabe väljastamisest keeldumist järgmiselt: „Distsiplinaarmenetluse algatamise käskkiri või korraldus toimetatakse distsiplinaarsüüteo toimepanemises kahtlustatavale ametnikule kätte (avaliku teenistuse seadus (ATS) § 72 lg 4). Distsiplinaarkaristuse määrab ametisse nimetamise õigust omav isik haldusaktiga (ATS § 76 lg 1), mis kehtib adressaadile teatavaks tegemisest või kätte toimetamisest alates, kui haldusaktis ei ole ette nähtud hilisemat kehtima hakkamist (haldusmenetluse seadus (HMS) § 61 lg 1). Haldusakt kehtib kuni kehtetuks tunnistamiseni, kehtivusaja lõppemiseni, haldusaktiga antud õiguse lõpliku realiseerimiseni või kohustuse täitmiseni, kui seadus ei sätesta teisiti (HMS § 61 lg 2). Distsiplinaarkaristuse kehtivus kustub aasta möödumisel karistuse määramise haldusakti jõustumisest (ATS § 79 lg 2).

Avaliku teabe seaduse (AvTS) eesmärk on tagada üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele avalikkuse ja igäihe juurdepääsu võimalus, lähtudes demokraatliku ja sotsiaalse õigusriigi ning avatud ühiskonna põhimõtetest (AvTS § 1). Teabele juurdepääs tuleb tagada igäihele võimalikult kiirel ja hõlpsal viisil, tagades samas isiku eraelu puutumatus (AvTS § 4 lg 2 ja 3). AvTS ei kehti teabe juurdepääsupiirangute, juurdepääsu eritingimuste, korra ja viiside osas, juhul kui need on eriseaduses või välislepingus sätestatud teisiti (AvTS § 2 lg 2 p 4). ATS § 70 määratleb karistuste liigid.

AvTS § 36 lg 1 p 12 ei luba kehtestada piiranguid distsiplinaarkorras tehtud ja jõustunud ettekirjutustele või antud aktidele ning andmetele kehtivate karistuste kohta. Seega saab kehtivaid otsuseid ja karistusi küsida teabenõude korras, millega on sätte eesmärk ja isikule tekitatud riive kooskõlas. Ministeeriumi hinnangul on AvTS § 36 lg 1 p 12 seaduse mõttega kooskõlas, kui andmete avaldamine toimub vaid kehtivate otsuste või karistuste kohta.

Käesoleva aasta 05.09.2018 seisuga ei ole ühelgi Sotsiaalministeeriumi ametnikul kehtivat distsiplinaarkaristust. „Ühtlasi püüdis Sotsiaalministeerium välja selgitada taotleja tegelikku soovi andmetega tutvumiseks ja palus täpsustada millised konkreetsed andmed taotlejat huvitad (pidades siinkohal silmas nt määratud karistuste arvu, õiguslikku alust, määratud karistuste pikkust jms) ning selgitas, et andmeid on võimalik saada üldistatult.

5. ja 6. Kui piirang on kehtestatud ainult osaliselt, siis kas on võimalik väljastada distsiplinaarkaristuse käskkirju ilma isikuandmete ja teabeta, mille kaudu isik oleks tuvastatav? Juhul kui on, siis miks ei väljastatud käskkirju ulatuses, millele piirang ei laiene?

Sotsiaalministeerium leiab, et antud juhul on üksnes üldistatud kujul andmeid väljastades võimalik olla veendunud, et väljastatav teave ei ole ühelgi juhul konkreetse isikuga seostatav ja tagatud on eraelu puutumatus. Ainult selliselt on võimalik kindel olla, et haldusaktis kajastatud kustunud karistusega seotud andmed ei oleks n.ö õngitsemise teel (nt sihilikult konkreetse isiku kohta teabe otsimise puhul või Internetis leiduva teabe põhjal) kokku viidavad konkreetse isikuga.

Kehtivuse kaotanud karistuse kohta teabe uuesti avaldamine võib kaasa tuua isiku stigmatiseerimise, näiteks raskendades tema väljavaateid tööturul vms. Kustunud karistuse andmete seostamise võimaldamine konkreetse isikuga võib mõjuda uue karistusena teo eest, mille eest isik on juba karistada saanud. See oleks vastuolus põhiseadusega.

7. Ühtlasi palun edastada näidisenäidise (juhul kui on olemas) koopia ühest distsiplinaarkaristuse otsusest, milles märkida millisele osale teabest, mille alusel on piirang kehtestatud.

Lisatud. Juurdepääsupiirang on kehtestatud AvTS § 35 lg 1 p 12 alusel tervele dokumendile.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Avalikule teabele juurdepääsu piiramine

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega on avalikuks teabeks distsiplinaarmentluse käigus antud haldusaktid ja tehtud otsused. AvTS § 3 lg 2 kohaselt võib avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras. Juurdepääsupiirangu alused on ära toodud AvTS §-s 35 ja valdkondade eriseadustes. Teave, millele ei tohi juurdepääsu piirata, on sätestatud AvTS §-s 36.

AvTS § 36 lg 1 p 12 kohaselt ei tohi teabevaldaja tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks riikliku järelevalve, haldusjärelevalve või teenistusliku järelevalve korras või distsiplinaarkorras tehtud jõustunud ettekirjutusi või antud akte ning andmeid kehtivate karistuste kohta. Eeltoodud sättest ei tulene, et peale karistuse kandmist või ettekirjutuse täitmist oleksid nimetatud dokumendid piiranguga ning need ei kuulu ka teabenõude korral väljastamisele.

Nõustun Sotsiaalministeeriumiga selles, et peale distsiplinaarkaristuse kustumist AvTS § 36 lg 1 punktis 12 sätestatud keeld enam ei kehti ning karistuse saanud isiku andmed ei ole enam kohustuslikult avalikud, kuid see ei tähenda seda, et dokumendid muutuksid automaatselt kogu ulatuses piiranguga teabeks. Sellisel juhul on võimalik kehtestada piirang sellele osale teabest, millele seadus annab võimaluse piirangu kehtestamiseks. Ekslik on arvamus, et kui AvTS §-s 36 puudub keeld teabele piirangu kehtestamiseks, siis ei pea teavet ka teabenõude korral väljastama.

AvTSi seletuskirja kohaselt sätestab paragrahvi 36 lõige 1 need andmed, millele juurdepääsupiirangu kehtestamine on keelatud. Loetelu andmisel on silmas peetud avalikku huvi. Loetletud andmetele juurdepääsu piiramine võib kaasa tuua teabe varjamise, et vältida juhtimisvigade avalikuks tulekut. Kui tekib vastuolu juurdepääsupiirangu ja selle keelu vahel, siis eraldatakse ja tagatakse juurdepääs ainult nendele andmetele (jäädvustatud informatsiooni või dokumendi osadele), millele juurdepääsupiirangud ei kehti (§ 38 lg 2). Ehk siis see, kui dokument sisaldab ka piiranguga teavet, ei anna võimalust jätta väljastamata seda osa teabest/dokumendist, millele piirang ei laiene.

Ka Riigikohus on asjas 3-3-1-57-03 asunud seisukohale, et teabenõude lahendamisel on ekslik samastada andmekandjat (dokument, arhivaal) selles sisalduvate andmetega. Andmekandja võib sisaldada samaaegselt nii juurdepääsupiirangutega teavet kui ka teavet, millele juurdepääsupiirangud ei laiene. Kui teabele juurdepääsu võimaldamine võib põhjustada

juurdepääsupiiranguga teabe avalikuks tulemist, siis AvTS § 38 lg-st 2 tulenevalt tagatakse juurdepääs üksnes sellele osale teabest või dokumendist, mille kohta juurdepääsupiirangud ei kehti. Eeltoodust tulenevalt ei ole õiguspärane keelduda teabenõude täitmisest ainuüksi motiivil, et teabenõudega seonduv dokument sisaldab muuhulgas delikaatseid või eraelulisi isikuandmeid.

Teabenõude täitmisest keeldumine

Antud juhul on Sotsiaalministeerium põhjendanud teabenõude täitmisest keeldumist järgnevalt: „*Distsiplinaarmenetluse algatamise käskkiri või korraldus toimetatakse distsiplinaarsüüteo toimepanemises kahtlustatavale ametnikule kätte (avaliku teenistuse seadus (ATS) § 72 lg 4). Distsiplinaarkaristuse määrab ametisse nimetamise õigust omav isik haldusaktiga (ATS § 76 lg 1), mis kehtib adressaadile teatavaks tegemisest või kätte toimetamisest alates, kui haldusaktis ei ole ette nähtud hilisemat kehtima hakkamist (haldusmenetluse seadus (HMS) § 61 lg 1). Haldusakt kehtib kuni kehtetuks tunnistamiseni, kehtivusaja lõppemiseni, haldusaktiga antud õiguse lõpliku realiseerimiseni või kohustuse täitmiseni, kui seadus ei sätesta teisiti (HMS § 61 lg 2). Distsiplinaarkaristuse kehtivus kustub aasta möödumisel karistuse määramise haldusakti jõustumisest (ATS § 79 lg 2).*

Avaliku teabe seaduse (AvTS) eesmärk on tagada üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele avalikkuse ja igaihe juurdepääsu võimalus, lähtudes demokraatliku ja sotsiaalse õigusriigi ning avatud ühiskonna põhimõtetest (AvTS § 1). Teabele juurdepääs tuleb tagada igaihele võimalikult kiirel ja hõlpsal viisil, tagades samas isiku eraelu puutumatus (AvTS § 4 lg 2 ja 3). AvTS ei kehti teabe juurdepääsupiirangute, juurdepääsu eritingimuste, korra ja viiside osas, juhul kui need on eriseaduses või välislepingus sätestatud teisiti (AvTS § 2 lg 2 p 4). ATS § 70 määratleb karistuste liigid.

AvTS § 36 lg 1 p 12 ei luba kehtestada piiranguid distsiplinaarkorras tehtud ja jõustunud ettekirjutustele või antud aktidele ning andmetele kehtivate karistuste kohta. Seega saab kehtivaid otsuseid ja karistusi küsida teabenõude korras, millega on sätte eesmärk ja isikule tekitatud riive kooskõlas. Ministeeriumi hinnangul on AvTS § 36 lg 1 p 12 seaduse mõttega kooskõlas, kui andmete avaldamine toimub vaid kehtivate otsuste või karistuste kohta.“

2.1 Keeldumine eriseaduse alusel

Teabenõude täitmisest keeldumisel on Sotsiaalministeerium viidanud nii avaliku teenistuse seadusest tulenevale distsiplinaarkaristuse kustumisele kui haldusmenetluse seadusest tulenevale haldusakti kehtivusele. Samuti on ministeerium märkinud, et AvTS § 2 lg 2 p 4 kohaselt AvTS ei kehti teabele juurdepääsupiirangute, juurdepääsu eritingimuste ja viiside osas, kui need on eriseaduses ja välislepingus sätestatud teisiti ning lisanud viite ATS §-le 70, mis määrab karistuste liigid. Inspektsioonile jääb eeltoodud sätetele viitamine teabenõude täitmisest keeldumisel arusaamatuks, kuna haldusmenetluse seadusest ega avaliku teenistuse seadusest ei tulene ühtegi alust teabele juurdepääsu piiramiseks.

See, kui haldusakt on täidetud või karistus kustunud, ei ole iseenesest piirangu kehtestamise aluseks. Seega viide AvTS § 2 lg 2 punktile 2 on asjakohatu, kuna HMS ega ATS ei näe teabele juurdepääsu osas ette erikorda. Peale karistuse kustumist võib olla põhjendatud mingitele andmetele juurdepääsu piiramine, kuid seda siiski osas, mis piiranguga andmeid sisaldavad ning antud juhul ei tulene see HMS-st ega ATS-st.

2.2 Keeldumine AvTS § 35 lg 1 p 12 alusel

Kõigepealt juhin Sotsiaalministeeriumi tähelepanu sellele, et AvTS § 36 lg 1 p 12 ei luba kehtestada piirangut kehtivate karistuste kohta, mis tähendab, et kui isikul on kehtiv karistus, siis on ka tema nimi avalik. Nõustun sellega, et kui isik on karistuse kandnud ehk tegemist on

kustunud karistusega, siis teave, mille kaudu on isik tuvastatav, ei kuulu kolmandatele isikutele avalikustamisele. Eeltoodu ei tähenda aga seda, et teabenõude korras ei saa küsida distsiplinaarmenetluse käigus vormistatud haldusakte või otsuseid.

Oma vastuses inspeksiooni järelepärimisele on ministeerium märkinud, et „...*ka Andmekaitse Inspeksioon on oma varasemas vaideotsuses nr 2.1-3/14/839 leidnud, et teave võimalike kustunud distsiplinaarkaristuste kohta ning hariduskäigu kohta tervikuna ei ole avalik teave ja selle väljastamine võib kahjustada inimese eraelu puutumatus*“. Siinkohal juhin ministeeriumi tähelepanu sellele, et eelnimetatud kaasuses küsiti teavet konkreetse ametniku kohta ehk siis küsijale oli isik teada, millisel juhul ei ole põhjendatud teabe väljastamine isiku kustunud karistuste kohta. Antud juhul ei ole küsitud teavet ühegi konkreetse isiku kohta, seega viide eelnimetatud otsusele ei ole asjakohane.

Antud juhul on Sotsiaalministeerium leidnud, et soovitud dokumentidele on kehtestatud piirang AvTS § 35 lg 1 p 12 alusel täies ulatuses. Andmekaitse Inspeksioon eeltooduga ei nõustu. Kuna piirang on kehtestatud AvTS § 35 lg 1 p 12 alusel, siis saab juurdepääsu piirata ainult sellisele teabele, mille avalikustamine võib oluliselt riivata isiku eraelu puutumatus. Nõustun, et selliseks teabeks ei ole ainult isikuandmed, vaid ka muu teave, mille kaudu isik on tuvastav.

Tutvunud näidisenäidatud distsiplinaarmenetluses tehtud otsusega, leiab inspeksioon, et nimetatud otsusest on võimalik väljastada ilma isikuandmete ja ametikoha nimetuseta teave, millise rikkumise eest, milline karistus määrati (ehk siis teave kuni 1. punkti esimese lõigu lõpuni). Samuti on inspeksiooni hinnangul näidisdokumentidest võimalik väljastada ilma isiku nimeta ja konkreetse ajata (kuupäev, kuu, aasta) haldusakti punkti 1 viimane lõik ja punktid 2-5.

Nõustun Sotsiaalministeeriumiga selles, et kuna näidisenäidatud haldusaktis on rikkumist kirjeldavas osas üsna põhjalikult kirjeldatud isiku tööülesandeid ja tegevust, mille kaudu on isik tuvastatav, siis selles osas teabe väljastamata jätmine on õiguspärane, kuna peale karistuse kandmist ei peaks olema isik enam seostatav määratud karistusega.

Kuna teabenõudele vastamine ja piirangu ulatuse hindamine on ministeeriumi jaoks avaliku teabe seadusest tulenev ülesanne, siis tuleb Sotsiaalministeeriumil vaide esitaja teabenõue uuesti läbi vaadata, täiendavalt välja selgitada ning hinnata (kuna inspeksioonile ei ole teiste haldusaktide sisu teada), millisele osale teabest kehtib juurdepääsupiirang ja väljastada see osa teabest/dokumentidest, millele piirang ei laiene. Teabe osas, mis jäetakse väljastamata, tuleb täiendavalt keeldumist põhjendada (kuidas isikustamata kujul andmete väljastamisel oleks isik tuvastatav).

Lisaks eeltoodule märgin, et see, kui dokumentide loetelus on kehtestatud karistuste määramise käskkirjade sarjale juurdepääsupiirang AvTS § 35 lg 1 punktide 11 ja 12 alusel, ei tähenda seda, et selles sarjas olevaid dokumente ka teabenõude korral ei väljastata. Eeltoodu tähendab seda, et nimetatud sarjas olevad dokumendid **võivad** sisalda piiranguga andmeid, kuid ei ole ilmtingimata piiranguga täies ulatuses.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson

peainspektor

peadirektori volitusel